

Tid, men som isørigt vil være oplysende for dem, som ville overveie Sagen. Jeg gjorde nemlig opmærksom paa den bekjendte Anekdote om vor Nationalhelt Lordenstjold, der havde, jeg veed ikke hvormange Mænd, men som aldeles defontenance-rede den fjendtlige Befalingsmand ved at lade disse Mænd uafslædelig paradere forbi ham, bestændig kom der En, saa En og saa En igjen, saa at han deraf saae, at det var en ganske overordentlig Styrke, hvorover man disponerede. Det er det, som ligger til Grund for Theorien om de indirekte Fordele, de flåde sig uafslædelig om, saa er det en Forhøjelse af Eiendommens Verdi, saa er det en større Indtægt for Handel og Omsætning, saa er det Told, der kommer ind i Statskassen (Stemmer: Det er rigtigt). Ja, det er rigtigt, og saa er det den Fordel, som mange Mennesker have af den større Velstand, som udbreder sig. Alt dette er aldeles uendeligt, naar man først vil begynde at indlade sig derpaa. — Jeg skal her alene fremsætte paany min gamle Mening og slet ikke forsøge paa nærmere idag at ville begrunde den, den nemlig, at et saadant Jernbaneforetagende som almindelig Regel kun er fornøstigt, naar det ogsaa direkte betaler sig. Men jeg skal indrømme det ærede kongevalgte Medlem, som for lidt siden havde Ordet, at man maa give Tid; man maa naturligvis give rimelig Tid, for at Banen kan overvinde de Banfæligheder, som ethvert nyt Foretagende af denne Art maa have at bekæmpe. Det var forøvrigt en meget urigtig Fremstilling, som jeg synes det ærede Medlem gav os af det sjællandske Jernbanefællesskabs Raar, thi det var forholdsvis meget faa Aar, i hvilket Staten maatte yde Tilskud til Selskabet, og det var forholdsvis meget ubetydelige Tilskud, som Staten maatte yde det sjællandske Jernbanefællesskab og som det sjællandske Jernbanefællesskab meget hurtigt saae sig istand til at betale tilbage til Hvid og Skilling til Statskassen. Men, som sagt, min Sætning, som jeg gjentager, er denne, at hvormeget vi end vurdere og paafsjønne de indirekte Fordele, og hvor ganske overordentlig høi Pris jeg ogsaa sætter paa dem, saa skal dog Foretagendets Rigtighed blandt Andet vise sig deri, at det, naar det har havt tilstrækkelig Tid, for at den fulde Udvikling kan have faaet Leilighed til at vise sig, saa ogsaa direkte kan betale sig. Det er fra forskjellige Sider fremhævet, at man skulde af et vist Billighedshensyn mod de Mænd, der i sin Tid havde indladt sig paa dette patriotiske Foretagende, gjøre, hvad man ellers i og for sig maaste ikke vilde være saa fuldstændig villig til. Jeg maa der gjøre Modstanderne af min Mening opmærksom paa, at disse Mænd, hvis Patriotisme jeg skal vurdere saa høit som Nogen, for det Første ville søle den sande Tilfredsstillelse,

som enhver Patriot søler ved sin Handling, at være Patriot. Dernæst ville de i fuldeste Maal nyde alle disse indirekte Fordele, hvorom der her er Tale. Er det saa sandt, at de indirekte Fordele ere saa store og værdifulde, kunne vi glæde os over, at disse vore Medborgere nu ville faae indirekte Fordele: deres Eiendomme ville stige, deres Bedrift vil udvide sig, de ville i mange Retninger og paa tusinde Maader faae deres Løn, ogsaa den materielle Løn, for det, de have ydet. Jeg kan derfor heller ikke af disse Hensyn lade mig paa nogen som helst Maade bevæge til at forandre den Stilling, jeg isørigt indtager. Som sagt, jeg stemmer mod denne og alle lignende Love, men jeg skal isørigt ikke opholde det ærede Thing.

Fischer: Det ærede kongevalgte Medlem (Andre) har jo idag som oftere tidligere holdt sig udelukkende til, hvad han kalder den simple, naturlige, finantzielle Beregning, det vil sige den 4 pCt.s Beregning, som det ærede Medlem for Kjøbenhavn (Blom) har givet os idag, og han er isørigt ikke gaaet nærmere ind paa det reiste Spørgsmaal, men har henvist til, hvad han har sagt ved en tidligere Leilighed, nemlig om Lordenstjolds Soldater, hvorledes de opmærkede gjentagne Gange og bleve til en stor Ærme. Jeg vil derfor heller ikke for mit Bedkommende rippe op i denne gamle Strid, men kun tillade mig at tilføie et Argument, som er brugt tidligere fra min Side og er brugt tillige fra andre Sider, og som jeg ikke synes bør savnes lige overfor den gamle Grundring om Lordenstjolds berømte Soldater, det er nemlig en Sammenligning med Landeveiene. I gamle Dage var det bedste Befordringsmiddel gennem Landet, man kjendte, Hovedlandeveiene. Dem tog Staten sig af, det ansaa Staten dengang for at være sin uafvigelige Pligt for at fremme Forbindelsen med Indland og Udland. Vi vide jo Alle, at Jernbanerne nu indtage Hovedlandveienes Plads. Men var der da i gamle Dage Nogen, der opfastebe det Spørgsmaal, om det kunde betale sig at vedligeholde Hovedlandveiene, da Bompengene ikke gave Renten af den Sum, Anlægget havde kostet? Jeg tror, Ingen har opfattet det Spørgsmaal; var det reist, vilde det meget snart være lagt tilside som aldeles urimeligt. Jeg haaber ogsaa, at man nu vil lægge det reiste Spørgsmaal tilside, som er lige saa urimeligt som hint, om Hovedlandveie burde anlægges, naar de ikke gave 4 pCt. af Anlægs-kapitalen.

Blom: Det Argument, som det ærede kongevalgte Medlem, der nu satte sig (Fischer), førte i